

Проектне фінансування в рамках публічно-приватного партнерства

УДК 334.7:330.322

Остапенко В.М., аспірант
кафедра банківської справи

Розглянуто механізм проектного фінансування, який представляє цінність для проектів публічно-приватного партнерства. Досліджено процес управління ризиками ППП в рамках проектного фінансування. Виявлено ризики, які справляють найбільший вплив на фінансові установи та методи управління ними.

Рассмотрено механизм проектного финансирования, который имеет ценность для проектов публично-частного партнерства. Исследовано процесс управления рисками ППП в рамках проектного финансирования. Выявлены риски, которые оказывают наибольшее влияние на финансовые учреждения и методы управления ими.

Project financing mechanism that is valuable for projects in public-private partnerships is considered. The process of risk management within the PPP project financing is investigated. Risks, which have the greatest impact on financial institutions and methods of their management are identified.

Ключові слова: проектне фінансування, публічно-приватне партнерство (ППП), ризики

Публічно-приватне партнерство — гнучкий інструмент, який дозволяє використовувати альтернативні джерела приватного фінансування та нові механізми управління проектом, що залишають право власності за публічним партнером. У світовій практиці розроблений інструментарій дозволяє підприємствам, створеним на партнерській публічно-приватній основі, притягати для реалізації великих інвестиційних програм різні фінансово-кредитні інститути шляхом складних схем

фінансування (табл. 1) [1, с. 217]. Таким чином, банківське фінансування та використання моделей ППП має найбільше поширення. При поєднанні цих джерел фінансування можна досягти найбільших результатів.

Таблиця 1

Рейтинг можливості залучення фінансування з різних джерел в окремих країнах

Країна	Угорщина	Чехія	Польща	Росія	Україна	Румунія	Болгарія
Місцеві банки	4	4	4	2	2	2	2
Іноземні банки	4	4	4	2	1	2	2
ППП	3	4	4	2	2	2,5	2
Національні фонди	3	3	3	1,5	1,5	2	2

*4 – розвинений ринок, 1 – можливість використання ресурсу дуже низька

Слід зазначити, що останнім часом фінансування проектів публічно-приватного партнерства, зазвичай, ґрунтується на принципах проектного фінансування, за умов якого у кредиторів повністю відсутнє або мається обмежене право регресу по відношенню к організаціям-учасникам партнерства на випадок виникнення проблем с компенсацією коштів по проекту (на відміну від корпоративного фінансування). На наш погляд, як механізм фінансування, ідея проектного фінансування в повній мірі відповідає потребам проекту ППП, але класичне визначення ПФ потрібне адаптувати до українських умов. ППП має принципову відмінність від звичної моделі фінансування розвитку зі складчиною держави чи органів місцевого самоврядування та приватного бізнесу. Ключовим фактором ППП є управління учасниками взаємними ризиками, що дозволяє прямо застосувати той фінансовий важіль, який при цій формі взаємодії виникає. Саме ефективний та збалансований розподіл ризиків між публічним та приватним партнерами є основною вимогою та головним принципом ефективної реалізації ППП (рис. 1).

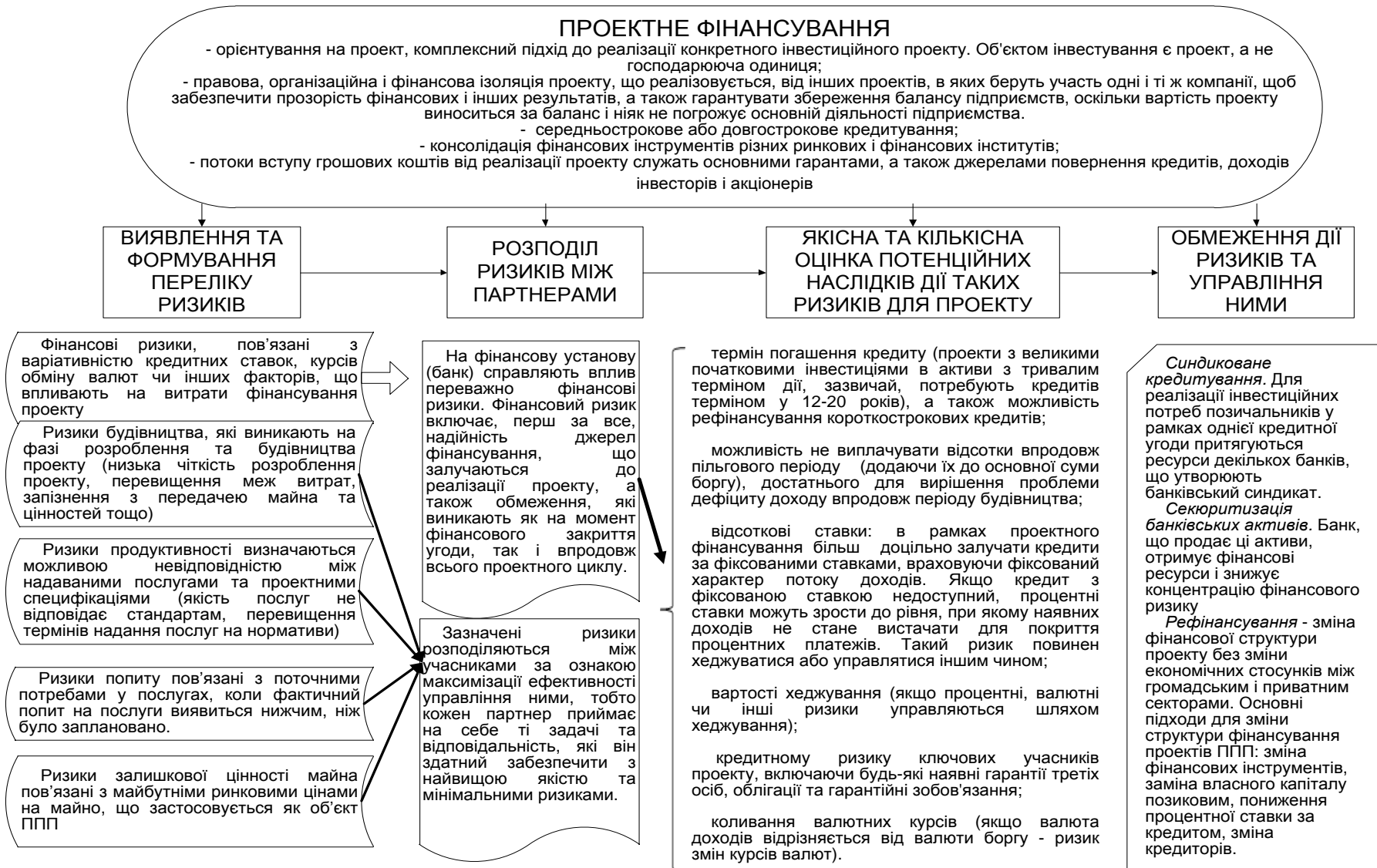

Рис. 1. Управління ризиками проектного фінансування, як механізму, що представляє цінність для проектів ППП (авторське бачення)

Ураховуючи обмежені можливості фінансування за рахунок державного бюджету, відсутність власних коштів підприємств за потреби в значних обсягах фінансування ППП, одним із основних напрямів державної фінансової підтримки ППП має стати стимулювання банківського кредитування, зокрема, на засадах публічно-приватного партнерства. Фінансова схема проектів публічно-приватного партнерства припускає використання сучасних фінансових інструментів, які широко використовуються у всьому світі. Участь українських фінансових інститутів в проектах ППП дозволить не лише забезпечити проектні підприємства необхідним об'ємом капіталу, але і самі фінансові інститути вийдуть на іншій, якісно і кількісно новий рівень надання послуг. Механізм проектного фінансування дозволяє об'єднати різні фінансові інструменти, а також певні гарантії з боку держави повинні забезпечити істотний приплив інвестицій в інфраструктурну сферу.

Очевидно, що до основних методів подолання фінансових проблем формування публічно-приватного партнерства слід віднести розробку державних програм у банківській сфері України. Серед таких заходів, як найбільш важливих, можна відзначити такі як:

- пріоритетне спрямування інвестиційних та фінансових, кредитних ресурсів на створення нових робочих місць у інформаційно-містких сферах розвитку реального сектору (високотехнологічні виробництва, нова енергетика, об'єкти інфраструктури);
- відкриття кредитних ліній платоспроможним фінансовим установам і компаніям;
- створення системи тимчасового страхування всіх банківських депозитів;
- забезпечення можливостей «вливання свіжої крові» до банківської системи через створення можливостей купівлі акцій комерційних кредитно-фінансових установ;

- часткова націоналізація «проблемних» банків; стимулювання структурних змін у бізнесі;
- формування системи антикризових інститутів: консалтингу, оптимізації маркетингових витрат, підготовки кадрів для нових умов господарювання.

Література

1. Рижкова Г.В. Банківське кредитування як джерело фінансування проектів підвищення енергоефективності підприємств / Г.В. Рижкова Г.В. // Вісник Запорізького національного університету. – 2012. - №1(13). – С. 214-222

2. Методика виявлення ризиків, пов'язаних з державно-приватним партнерством, їх оцінки та визначення форми управління ними : Постанова Кабінету Міністрів України від 16 лютого 2011 р. № 232. – Режим доступу : <http://www.nau.kiev.ua/druk.php?name=358812-16022011-0.txt>. – 27.04.2011. – Назва з екрану.

3. Практическое руководство по вопросам эффективного управления в сфере государственно-частного партнерства. - Европейская экономическая комиссия Организации Объединенных Наций. - Женева, 2008. - 114 с.

Зав. кафедри
банківської справи,
д.е.н., проф.

Колодізев О.М.

Керівник, к.е.н., доц.

Тищенко В.Ф.

Автор, аспірант

Остапенко В.М.